

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

SPOR ALANI
SATRANÇ 1.SEVİYE
BAŞLANGIÇ DÜZEYİ
KURS PROGRAMI

2017, ANKARA

İÇİNDEKİLER

PROGRAMIN ADI	2
PROGRAMIN DAYANAĞI.....	2
PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI	2
PROGRAMIN AMAÇLARI.....	2
PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR	3
PROGRAMIN KREDİSİ.....	4
PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ.....	5
PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ.....	7
BELGELENDİRME	7

PROGRAMIN ADI

Satranç 1.Seviye Başlangıç Düzeyi

PROGRAMIN DAYANAĞI

1. 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu
2. Talim Terbiye Kurulu'nun 28/08/2006 tarih ve 344 sayılı "Satranç Dersi (1-8 Sınıflar) Öğretim Programı.

PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI

1. 5 (Beş) Yaşını doldurmuş olmak.
2. Satranç kurs programına katılmasına engel bir sağlık problemi olmadığını beyan etmek.

EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ

(Değ: 06.11.2019 / 21871795 Makam Onayı) Kurs programının uygulanmasında öncelik sırasına göre;

1. Talim ve Terbiye Kurulunun 20.02.2014 tarihli ve 9 sayılı kararı ile kabul edilen "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelgeye" göre atanan tüm alan öğretmenlerinden, aşağıda belirtilen niteliklerden en az birine sahip olanlar:
 - Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğünce düzenlenen Zekâ Oyunları Eğitici Eğitimi Kursunu tamamlayanlar,
 - Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğünce düzenlenen Zekâ Oyunları Kursu 1 ve Zekâ Oyunları Kursu 2 kurslarını tamamlamış olanlar,
 - Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından verilen Zekâ Oyunları Öğreticiliği Kurs Programı'nı tamamlamış olanlar,
 - Lisans öğrenimi sırasında zekâ oyunları dersi aldığını belgelendirenler,
2. Yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyesi, öğretim görevlilerinden yukarıda belirtilen kursların herhangi birinde eğitim görevlisi olarak görev yapanlar,
3. Bu kurs programı için geçerli Türkiye Satranç Federasyonundan en az 2. Kademe Antrenörlük belgesine sahip olanlar,

PROGRAMIN AMAÇLARI

Kursiyerin bu programı tamamladığında;

1. Satranç oyununu tanıması ve kurallarını bilmesi,
2. Tek hamlelik mat problemlerini çözebilmesi,

3. Temel matları gerçekleştirebilmesi,
 4. Taşların değerlerini bilmesi,
 5. Satranç maçı yapabilmesi,
 6. Zekâ potansiyellerini tanıması ve geliştirmesi,
 7. Problemler karşısında farklı ve özgün stratejiler geliştirmesi,
 8. Hızlı ve doğru karar vermesi,
 9. Sistematik bir düşünce yapısı geliştirmesi,
 10. Çok sayıda kuralı aynı anda değerlendirebilmesi,
 11. Analitik düşünce yeteneğinin ve dikkatinin gelişmesi,
- amaçlanmıştır.

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Satranç dersi öğretim programına dayalı öğretme-öğrenme etkinliklerinin hazırlanması ve uygulanmasında yapılandırıcı öğretme etkinlikleri, çok boyutlu zekâ kuramı, etkin öğrenme, iş birliğine dayalı öğrenme gibi unsurlar dikkate alınmıştır. Öğretim programı “başlangıç”, “orta düzey” ve “ileri düzey” olmak üzere, üç temel düzeyde bilgi ve becerileri içermektedir. Bu kurs programı “1.Seviyeye Başlangıç Düzeyini” kapsamaktadır.
2. Kursun işlenmesinde bölge, çevre, saha, malzeme, ilgi, ihtiyaç ve öğrenme ortamının durumu dikkate alınmalıdır.
3. Başlıklara ayrılacak süreler ve başlıkların işleniş sırası; kursiyer seviyesine, ortam ve olanaklara, çevre etkenlerine göre belirlenebilir.
4. Soyut kavramlar (tahtanın geometrisi, taşların özellikleri ve hareketleri vb...) aktarılırken, her dersin sonunda uygulamalı etkinlikler yaptırılmalıdır.
5. Kursiyerlerin sportif ve kültürel alanlarda iletişim düzeyini geliştirmesi, yazılı ve görsel kaynakları belirleyerek bunlara ulaşabilmesi, kazanımlarını günlük yaşantılarında kullanmasına olanak sağlayacak etkinliklere yer verilmelidir.
6. Örnek pozisyonlar, sınıf ortamında gösterilerek sergilenen performans ve kullanılan teknikler hakkında sınıfta konuşma ortamı oluşturulmalıdır.
7. Kurs esnasında her türlü sağlık tedbiri alınmalı ve yeterli araç gereç bulundurulmalıdır.
8. Manevi, kültürel ve evrensel değerleri benimseyen, koruyan ve geliştiren bireyler yetiştirilmesinde spor eğitiminin önemli bir yeri vardır. Bu bakımdan kurs programda yer alan başlıklar alt başlıklarla ilişkilendirilerek tabloda sunulan değerlere ilişkin çalışma ve etkinliklere yer verilmesi önemlidir. Etkinlik ve çalışmalar planlanırken örnek olarak verilmiş konu başlıklarından yararlanılabilir.

Değerler
Saygı
Hoşgörü
Doğruluk ve dürüstlük
Adalet ve adil olma

9. Problem çözme becerilerinin geliştirilmesine yönelik oyunların uygulanmasında aşağıdaki amaçların dikkate alınması gerekir:

- Problemleri tam olarak anlamak için problemin doğasına ilişkin sorgulama becerisinin geliştirilmesi,
- Farklı zekâ oyunları kullanılarak çeşitli problem çözme yöntem ve stratejilerinin geliştirilmesi,
- Problem çözümede edinilen deneyimlerle öğrencilerin öz güveninin geliştirilmesi,
- Hızlı ve etkin karar verme becerisinin geliştirilmesi,
- Problemlerin çözümünde sorgulayıcı ve şüpheli bir yaklaşımın geliştirilmesi,
- Kendilerinin bireysel olarak güçlü ve zayıf yönlerini tanımlarının sağlanması.

10. Ayrıca satranç, entelektüel bilgi ve birikimin evrensel bir göstergesi olarak görülür. Bu sayede satranç dünyanın her yerinden insanlarla iletişim kurma fırsatı olacaktır. İletişim becerilerinin geliştirilmesine yönelik oyunlarda aşağıdaki amaçların dikkate alınması gerekir:

- Problem çözme ve fikir geliştirmede takım çalışması becerilerinin geliştirilmesi,
- Öğrencilerin düşüncelerini etkili bir şekilde ifade edebilme becerilerinin geliştirilmesi,
- Bir problemin çözümü ile ilgili farklı ve karşıt görüşleri ifade etme becerilerinin geliştirilmesi,
- Centilmenlik anlayışı içinde rakiplerine ve takım arkadaşlarına saygılı olma becerisinin geliştirilmesi,

11. Program yaygın eğitim kurumlarında veya kurumlarca uygun görülen diğer yerlerde uygulanır.

12. Program uygulanırken kaynak ders kitaplarının bulunmaması durumunda öğretmen/öğretici tarafından hazırlanan ders notlarından yararlanılabilir.

PROGRAMIN KREDİSİ

Genel kurs programlarında kredilendirilme yapılmamaktadır.

PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ

Kurs programının süresi; günde en fazla 5 ders saati uygulanacak şekilde toplam 100 ders saati olarak planlanmıştır.

Konu	Süre (ders saati)
Satranç Tanıyalım	4
Satranç Tahtasını ve Taşları Tanıyalım	4
Taşlar ve Hareketleri	14
Taş İstemek, Almak, Hücum ve Savunma	14
Şah Çekmek ve Mat	10
Özel Kurallar	8
Taşların Değerleri ve Taş Değişimi	10
Temel Matlar	8
Açılış Prensipleri	10
Notasyon ve Maç Antrenmanları	14
Genel Tekrar ve Değerlendirmeler	4
Toplam	100 Saat

İçerik;

1. Satranç Tanıyalım
 - 1.1. Satranç Tanıyalım
 - 1.2. Dünyada ve Ülkemizde Satranç
 - 1.3. Satrancın Faydaları
2. Satranç Tahtasını ve Taşları Tanıyalım
 - 2.1. Satranç Tahtası
 - 2.2. Yatay, Dikey ve Çapraz Yollar
 - 2.3. Kareleri İsimlendirme
 - 2.4. Taşları Tanıyalım
 - 2.5. Başlangıç Konumu
3. Taşlar ve Hareketleri
 - 3.1. Şah
 - 3.2. Kale
 - 3.3. Fil
 - 3.4. Vezir

- 3.5. At
- 3.6. Piyon
- 3.7. Deęerlendirme ve Tekrar
4. Taş İstemek, Almak, Hücüm ve Savunma
 - 4.1. Hücüm Taş Alma
 - 4.2. Hücüm Hazırlama
 - 4.3. Savunma ve Almak
 - 4.4. Savunma ve Korumak
 - 4.5. Savunma ve Kaçmak
 - 4.6. Korumasız Bir Aleti Almak
 - 4.7. Deęerlendirme ve Tekrar
5. şah Çekmek ve Mat
 - 5.1. şah Çekme ve şah Çekmeden Kurtulma
 - 5.2. şah Çekerek Saldırı
 - 5.3. şah Çekmeden Kurtulma (savunma)
 - 5.4. Mat
 - 5.5. Mat Hazırlamak
 - 5.6. Tek Hamlede Mat
6. Özel Kurallar
 - 6.1. Opozisyon
 - 6.2. Piyon Terfisi
 - 6.3. Geçerken Almak
 - 6.4. Rok Yapmak
 - 6.5. Beraberlik Çeřitleri
 - 6.6. Pat
7. Taşların Değerleri ve Taş Değişimi
 - 7.1. Taşların Değerleri
 - 7.2. Taş Değişimi
 - 7.3. Eřit, Kazançlı, Zararlı Taş Değişimi
 - 7.4. Deęerlendirme ve Tekrar
8. Temel Matlar
 - 8.1. Son Sıra Matı
 - 8.2. Merdiven Matı
 - 8.3. şah ve Tek Vezir ile Mat
 - 8.4. şah ve Tek Kale ile Mat
 - 8.5. Tek Hamlelik Matlar
 - 8.5.1. Vezir ve Fil ile Mat
 - 8.5.2. Vezir ve At ile Mat

- 8.5.3. İki Fil ile Mat
- 8.5.4. Fil ve At ile Mat
- 8.5.5. Piyonlar ile Mat
- 8.5.6. Boğmaca Matı
- 8.5.7. Philidor's Matı
- 8.5.8. Anastasia's Matı
- 8.6. Karışık Mat Alıştırmaları
- 9. Açılış Prensipleri
 - 9.1. Merkezi Kontrol Etmek
 - 9.2. Taşların Gelişimi
 - 9.3. Şahın Güvenliği
 - 9.4. Klasik Maç Örnekleri
- 10. Notasyon ve Maç Antrenmanları
 - 10.1. Notasyon
 - 10.2. Maç Antrenmanları
 - 10.3. Lisanslı Sporcu Olmak
 - 10.4. Turnuva Kuralları ve Turnuva Tanıtımı
- 11. Genel Tekrar ve Değerlendirmeler

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ

1. Bilgisayar, projeksiyon, hoparlör.
2. Satranç bilgisayar yazılımları.
3. Turnuva standardı ya da okul eğitim standardı satranç takımları.
4. Satranç kaynak ders ve alıştırmaya kitapları.
5. Satranç gösterim panosu, yazı tahtası ve diğer görsel materyaller.

Kaynak ders ve alıştırmaya kitapları, satranç takımı standartları, bilgisayar yazılımları ve kullanım sunumlarına TSF Eğitim Kurulu resmi internet sayfası olan <http://www.tsf.org.tr/egitim-kurulu> adresinden ulaşılabilir.

BELGELENDİRME

Kurs programını bitirenlere katılım belgesi düzenlenir.